

השכלה. גבוהה?

פרופ' שמואל ליימן-ווילציג, ראש המחלקה למדעי המדינה, אוניברסיטת בר-אילן

בלוג מס' 31 – המחיר של השלמות

אתחיל בסיפור. לפני כמה שנים הנחיתי מסטרנטית מאד חכמה, אפילו מבריקה. הפרקים הראשונים של התיזה שלה היו מרשימים וציפיתי לקבל פרק דיון מצוין. חיכיתי. הזמן עבר. חיכיתי עוד. אך אחרי כמה חודשים טובים לא יכולתי עוד להתאפק ולמרות המדיניות שלי לא לרדוף אחרי הסטודנטים (לא תפקיד המנחה להיות גנת) הרמתי אליה טלפון. "עוד שבוע-שבועיים ואשלח לך", הבטיחה.... אז בוא נקצר את הסיפור: אחרי שנתיים קיבלתי את הפרק (שוב, שנתיים אחרי שכבר הגישה את כל שאר הפרקים!) קראתי אותו ואכן התרשמתי עמוקות – אחד מהתוצרים הטובים ביותר שקראתי אי פעם מסטודנט ברמת לימודים כלשהי. ניתן לומר, שהפרק היה מושלם: חכם, מעמיק ומאורגן להפליא. בסוף "תָּבַר ההגנה" נתן לה ציון 98 על העבודה והמליץ בחום שהיא תמשיך לדוקטורט. אולם, כששוחחתי אתה היא השיבה: "אני מותשת נפשית ומרוששת כלכלית" (מסתבר שפרשה מתפקיד בכיר וישבה בבית שנתיים רצופות בכתובת ובליטוש פרק הדיון). עד היום היא לא חזרה ללימודי המשך.

פרפקציוניזם. אחת המלים הבעייתיות בלקסיקון החיים בכלל והאקדמיה בפרט. רובנו – מרצים וסטודנטים כאחד – רוצים לעשות את עבודתנו על הצד הטוב ביותר, אולם מה לעשות, צריכים גם לחיות: פרנסה, בן/בת זוג, מילואים, אולי ילד/ים – ובין כל זה, לימודים. ואם ניקח רק את החובות שלנו באקדמיה, אז גם כאן "סמיכת השעון" אינה גדולה מספיק.

למשל, כל מרצה חייב לשאול את עצמו: להקדיש זמן נאות למחקר ולפרסם שני מאמרים בכתב-עת בדירוג "ב", או להשקיע רבות במחקר ספציפי ונסות מאמר אחד בכתב-עת בדירוג "א"? לפרסם שני מאמרים לשנה וגם לעדכן את כל הקורסים – או להשאיר את ההרצאות על כן לכמה שנים ולפרסם שלושה מאמרים לשנה? לקרוא את כל הספרות בתחום – מאמרים וספרים כאחד – או לעגל פינות בהתעדכנות המקצועית ולחקור דברים שאולי כבר נעשו או לכתוב מאמרים ללא הביסוס התיאורטי הכי מעודכן?

הדילמות של הסטודנטים אינן פחות קשות.

wilzis@mail.biu.ac.il